

Nr 346.

Godkänd av första kammaren den 2 juni 1931.

Godkänd av andra kammaren den 2 juni 1931.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av riksdagens år 1930 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1929—30 juni 1930.

(Statsutskottets utlåtande nr 158.)

Till Konungen.

Efter prövning av vad riksdagens nästlidet år församlade revisorer rörande verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1929—30 juni 1930 uti avgiven berättelse anmält samt vederbörande verk och myndigheter uti däröver avgivna förklaringar hos Eders Kungl. Maj:t andragit, får riksdagen i nedan nämnda ärenden anföra följande.

1:o).

Vissa förskottsutbetalningar vid länsstyrelserna.

Under socialdepartementet, § 11, hava revisorerna framställt erinringar beträffande förfaringssättet i fråga om vissa förskottsutbetalningar vid länsstyrelserna (Del I sid. 42—45).

Efter att hava i en tablå påvisat, hurusom ett stort antal äldre förskott, som av länsstyrelserna utlämnats till magistrater och landsfiskaler, fortfarande kvarstode oredovisade, hava revisorerna anfört följande:

»Revisorerna hava icke kunnat undgå att finna de hos vissa magistrater och landsfiskaler utestående förskotten väl höga. I detta sammanhang

vilja revisorerna framhålla vikten av att vid beviljandet av förskott en noggrann prövning av det föreliggande förskottsbehovet äger rum samt att nya förskott icke utlämnas, innan de redan erhållna blivit redovisade.

Det sätt, på vilket länsstyrelsen i Linköping handhaft redovisningen av utlämnade förskott, synes revisorerna giva anledning till allvarliga erinringar. Det torde vara obestridligt att vederbörande ådagalagt stor slapphet vid kontrollen å att redovisningens fullgörande skett inom vederbörlig tid. Såsom särskilt anmärkningsvärt måste revisorerna beteckna länsstyrelsens handlingssätt att, oaktat upprepade anmärkningar från riksräkenskapsverket angående förskottsredovisningen, icke vidtaga rättelse i de av verket påtalade missförhållandena.»

Förklaringar hava avgivits av samtliga länsstyrelser (Del III sid. 28—71) samt av riksräkenskapsverket (Del III sid. 72).

Riksräkenskapsverket har anfört följande:

»Riksräkenskapsverket, som årligen verkställer granskning av i länsräkenskaperna redovisade förskott, har för räkenskapsåren 1927/1928 och 1928/1929 hos flera länsstyrelser framfört erinringar rörande i huvudböckerna redovisade äldre förskott ävensom framhållit vikten av att nya förskott icke utlämnas, innan tidigare till viss förskottstagare utlämnade sådana redovisats.

De av riksräkenskapsverket gjorda erinringarna rörande förskottsredovisningen hava i allmänhet medfört rättelse i räkenskaperna för nästföljande budgetår. Beträffande Östergötlands läns räkenskaper har emellertid, såsom riksdagens revisorer i sitt uttalande framhållit, rättelse beträffande de påtalade missförhållandena ännu icke skett.

Sedan länens huvudböcker för räkenskapsåret 1929/1930 — efter att tidigare hava varit överlämnade till riksdagens revisorer — numera blivit tillgängliga för riksräkenskapsverket, har granskningen inom ämbetsverket av nämnda räkenskaphandlingar påbörjats, och har härvid särskild uppmärksamhet ägnats de av riksdagens revisorer angivna förhållandena. Riksräkenskapsverket kommer icke att underlåta att beträffande sådan länsräkenskap, i vilken redovisningen av utlämnade förskott jämväl för räkenskapsåret 1929/1930 kan befinnas otillfredsställande, vidtaga erforderliga åtgärder för ernående av rättelse.»

Riksdagen har funnit de av revisorerna påtalade förhållandena vara av synnerligen anmärkningsvärd beskaffenhet. Även om riksräkenskapsverket, enligt vad som framgår av den avgivna förklaringen, kommer att hava sin uppmärksamhet riktad på ifrågavarande förhållanden och vidtaga åtgärder för ernående av erforderlig rättelse, har riksdagen dock ansett nödvändigt, att den av revisorerna till behandling upptagna frågan göres till föremål för närmare utredning. Vid ifrågavarande utredning, som torde böra avse alla sådana förskott, som icke utlämnats för tjänsteresor, synas jämväl frågorna om beviljandet av förskott och skyldigheten att redovisa desamma böra uppmärksammas. Därefter torde erforderliga föreskrifter för reglerande av dessa förhållanden för framtiden böra av Eders Kungl. Maj:t utfärdas.

Riksdagen får alltså anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte efter verk-

ställd utredning meddela föreskrifter rörande utlämnandet och redovisningen av förskott, som icke hänföra sig till tjänsteresor.

2:o).

Kommissionärsväsendet.

Under socialdepartementet, § 15, hava revisorerna meddelat, att de verkställt en undersökning rörande kommissionärsväsendet vid statsdepartement m. fl. ämbetsverk (Del I sid 69—77).

Revisorerna, som inledningsvis redogjort för gällande bestämmelser rörande kommissionärernas anställning, åligganden, arvoden m. m., hava erinrat om, att kommissionärsväsendet upprepade gånger varit föremål för revisorernas uppmärksamhet. Med anledning av vissa av 1924 års revisorer påtalade missförhållanden igångsattes en utredning för omarbetning av kommissionärskungörelsen, varvid jämväl skulle tagas under omprövning en av 1925 års revisorer föreslagen omläggning av kommissionärsinstitutionen. Den verkställda utredningen har emellertid, som revisorerna framhållit, icke ännu föranlett någon åtgärd från Eders Kungl. Maj:ts sida. För att belysa, vilken omfattning kommissionärsverksamheten äger, hava revisorerna beträffande kommissionärerna vid statsdepartementen och de centrala verken i Stockholm ävensom vid länsstyrelserna och domkapitlen samt i domsagorna lämnat en redogörelse över dels kommissionärernas nettobehållning å deras arvoden såväl enligt kommissionärstaxan, som ock för de uppdrag av olika slag, vilka de uppburit i mer eller mindre sammanhang med kommissionärsverksamheten, dels ock antalet av kommissionärerna handlagda ärenden, allt för budgetåret 1929/1930.

Såsom allmänt omdöme hava revisorerna framhållit, att då den alltmer ökade omfattningen av kommissionärsverksamheten uppenbarligen givit frågan om kommissionärsväsendets ordnande stegrad aktualitet, hade revisorerna, utan att nu, i det läge, vari frågan genom ovannämnda utredning kommit, vilja uttala någon mening om på vad sätt ifrågavarande spörsmål borde lösas, ansett sig böra bringa de av revisorerna gjorda iakttagelserna till riksdagens kännedom.

Riksdagen vill till en början erinra om, att 1925 års riksdag i anledning av vissa utav 1924 års revisorer påtalade missförhållanden vid debitering av kommissionärsarvoden uttalade såsom sin mening, att det måste anses önskvärt, att gällande föreskrifter rörande kommissionärer hos statsmyndigheter omarbetades med hänsyn till dåmera inträdda förhållanden, ävensom att föreskrifterna gäves ett i så måtto utsträckt tillämplighetsområde, att därunder innefattades i möjligaste mån samtliga fall, där allmänheten hänvände sig till en hos viss myndighet anställd kommissionär

i avsikt att erhålla biträde med ärende, som fölle under myndighetens verksamhetsområde. Riksdagen hemställde också, att Eders Kungl. Maj:t måtte snarast möjligt föranstalta om en omarbetning av berörda föreskrifter i av riksdagen angiven riktning.

Den av riksdagen begärda utredningen, vilken numera blivit slutförd, har emellertid, såsom revisorerna framhållit, ännu icke föranlett någon åtgärd från Eders Kungl. Maj:ts sida.

Med hänsyn till den alltmera ökade omfattningen av kommissionärsverksamheten synas allt starkare skäl kunna anföras för att en omarbetning av kommissionärskungörelsen kommer till stånd. Riksdagen har därför ansett sig böra framhålla angelägenheten av, att resultatet av den föreliggande utredningen snarast möjligt blir föremål för Eders Kungl. Maj:ts prövning och avgörande. Med hänsyn till den allmänna betydelsen av berörda spörsmål har riksdagen ansett sig böra för Eders Kungl. Maj:t giva uttryck åt denna sin ståndpunkt i ärendet.

På grund av vad riksdagen sålunda anfört, får riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för att en omarbetning av kommissionärskungörelsen snarast möjligt kommer till stånd.

3:o).

Vissa depositioner vid tullkamrarna.

Under finansdepartementet, § 18, hava revisorerna redogjort för några av dem gjorda iakttagelser vid företagna inventeringar vid vissa tullkammare (Del I sid. 82 och 83).

Revisorerna hava därvid uppmärksammat, att depositioner av kontanta medel förekommit i betydande utsträckning vid tullkamrarna, utan att någon verifiering av de sålunda mottagna medlen ifrågakommit och utan att tullkammaren lämnat vederbörande deponent något erkännande om inbetalningen. Revisorerna hava vidare funnit, att de inbetalningar, vissa varuägare haft att fullgöra för att omedelbart utbekomma vara, för vilken tullkammare icke samtidigt kunnat bestämma vederbörlig tullavgift, givits karaktär av deposition och att erkännande om densamma fullgörande utfärdats i form av depositionsbevis, vilket bevis belagts med en avgift av 1 krona 50 öre.

Revisorerna hava gjort följande allmänna uttalande:

»Det måste enligt revisorernas mening ur kontrollsynpunkt anses vara av viss betydelse, att samtliga de medel, som av statliga myndigheter mottagas och redovisas, i största möjliga utsträckning verifieras. En dylik verifiering sker vid inbetalningar till tullkamrarna av debiterade avgifter. Den av tullkammaren utställda tullräkningen, å vilken kvitteras mottagna tullavgifter, är försedd med en kontrollkupong, som av tullkammaren vid tullikviden fränskiljes och behålles som verifikation till

inbetalningen. En liknande anordning synes revisorerna kunna genomföras, därest tullverket för förhandsinbetalningar av ovan angivet slag tillhandahåller tullkamrarna kvittensblanketter med vidsittande kontrollkuponger och dessa i kontrollhänseende utnyttjas på enahanda sätt som sker vid nyssnämnda inbetalningar av tullavgifter.

Från allmänhetens synpunkt torde det dessutom vara ett rättmätigt krav, att kvitto utfärdas å varje inbetalning, som fullgöres till statsverket, utan att detta kvitto belägges med särskild avgift från statens sida. Ovanberörda inbetalningar, vilka i anslutning till bestämmelse i tullstadgan givits karaktären av depositioner, äro enligt revisorernas uppfattning mera att anse såsom en förskottsbetalning av tullavgiften i avvaktan på vederbörande tullmyndigheters beslut om taxeringen. Att under sådana förhållanden belägga ett å inbetalningen utfärdat bevis med särskild stämpelavgift, synes revisorerna icke vara skäligt.»

Förklaring har avgivits av generaltullstyrelsen (Del III sid. 95—98), som av angivna skäl icke känt sig övertygad om nödvändigheten av att såsom kontroll å tullverkets redovisning av deponerade medel vidtaga en anordning, sådan som den av revisorerna ifrågasatta. Däremot ansåge styrelsen i likhet med revisorerna, att allmänheten möjligen kunde hava något intresse av att få genomfört ett system, enligt vilket utfärdandet av bevis å hos tullanstalt ställda depositioner bleve obligatoriskt och kostnadsfritt. Enligt styrelsens mening vore det emellertid icke möjligt att utan ändring av gällande expeditionslösen- och stämpelförordningar medgiva den förordade kostnadsfriheten. De bevis, om vilka här vore fråga, avsåge nämligen i ett stort antal fall depositioner för utfående av varor, vilka sedermera befunnas vara tullfria eller som vore ämnade att under viss tid disponeras tullfritt här i riket och därefter återutföras. Dessa depositioner borde enligt styrelsens mening icke vara att anse såsom en förskottsbetalning av tullavgiften utan borde likställas med sådana medelsinbetalningar, för vilka hos andra institutioner verkliga depositionsbevis utfärdades. Styrelsen ansåge sig böra framhålla, att ett förfarande med stämpelbelagda depositionsbevis vid nedsättande hos tullmyndighet av belopp, svarande mot införselavgifterna för varor, tillämpats sedan äldre tider och att styrelsen enligt beslut den 9 oktober 1884 fäst uppmärksamheten å att depositionsbevis, som utfärdats på grund av då gällande bestämmelser av motsvarande innehåll som nuvarande 152 § i tullstadgan, borde påföras lösen och stämpelavgift enligt expeditionslösen- och stämpelförordningarna.

Riksdagen, som funnit de av revisorerna under förevarande paragraf gjorda uttalandena vara värda beaktande, vill i likhet med revisorerna betona nödvändigheten av att vid de förhandsinbetalningar, varom här är fråga, kvitton utfärdas å varje sådan inbetalning till statsverket samt att dessa kvitton utlämnas kostnadsfritt.

För vinnande av rättelse i de anmärkta förhållandena synas erforderliga åtgärder böra vidtagas av Eders Kungl. Maj:t.

Riksdagen får alltså anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte vidtaga erforderliga åtgärder för vinnande av ändring i av revisorerna anmärkta hänseenden beträffande förfaringssättet i fråga om depositioner vid tullkamrarna.

4:o).

Ersättning till länsstyrelsernas och fögderiförvaltningens tjänstemän för taxeringsarbete.

Under finansdepartementet, § 20, hava revisorerna meddelat, att de verkställt en undersökning rörande den omfattning, i vilken länsstyrelsernas och fögderiförvaltningens tjänstemän uppburit ersättning för arbete i taxeringsnämnder och prövningsnämnder (Del I sid. 86—94).

Efter att hava redogjort för resultatet av denna undersökning hava revisorerna sammanfört sina iakttagelser i följande uttalande:

»Revisorerna finna det anmärkningsvärt, att länsstyrelsernas tjänstemän i så stor utsträckning erhållit ersättning för sådant prövningsnämndsarbete, som enligt revisorernas mening borde tillhöra deras tjänsteåligganden. Enligt inkomna uppgifter har visserligen ersättning allenast utgått för arbete, som icke medhunnits under tjänstetid, men det synes revisorerna, som om, ifall övriga löpande ärenden lägga hinder i vägen för taxeringsarbetets fullgörande inom föreskriven tid, den riktiga utvägen vore att förordna vikarie för den med taxeringsarbetet sysselsatte tjänstemannen under den tid taxeringsarbetet kräver hela hans arbetstid. Förutom att på detta sätt kostnaderna sannolikt kunde nedbringas, borde även taxeringens enhetlighet vinna härfpå.

De uppgivna beloppen för ersättningar för arbete utfört i taxeringsnämnderna lämna helt naturligt ingen grund för jämförelse de olika länen emellan. Däremot synes det revisorerna egendomligt, att så olika förfarande praktiserats, då det gällt ledighet för arbetets utförande och därav följande avdrag från löneförmåner. Det synes revisorerna önskvärt att i dessa hänseenden samma norm, såvitt möjligt, måtte följas inom alla län.

Revisorerna kunna i detta sammanhang icke underlåta att påpeka, att den utbetalda ersättningen i vissa fall synes vara väl rundligt tilltagen. Så har i Göteborgs och Bohus län en landskontorist uppburit 8,175 kronor, varav 4,425 kronor såsom ordförande i taxeringsnämnd och resten såsom biträde åt landskamreraren och längdförare i prövningsnämnden. Den åtnjutna ledigheten uppgår till sammanlagt 3 dagars semester. Allt arbete har således utförts före eller efter arbetstidens slut. Även om uppdragets fullgörande dragit vissa mindre omkostnader, förefaller dock beräkningsgrunden för ersättningen hava varit alltför hög. En länsbokhållare i samma län har uppburit 8,550 kronor, därav 2,550 kronor som taxeringsnämndsordförande. Semester har åtnjutits under 7 dagar. I Kopparbergs län har till en landskontorist utbetalats 7,450 kronor, därav 4,550 kronor för arbete i taxeringsnämnd. Denne har dock åtnjutit ledighet i 21 dagar och avstått 331 kronor 38 öre av lönen. I Malmöhus län har till en extra länsbokhållare utbetalts 6,440 kronor, 4,090 kronor härav

har han uppburit såsom ordförande i fyra taxeringsnämnder. Ingen ledighet har i detta fall förekommit.

De sålunda gjorda iakttagelserna hava revisorerna ansett sig böra bringa till riksdagens kännedom.»

Förklaringar hava avgivits av samtliga länsstyrelser (Del III sid. 98—163).

Med hänsyn till den omfattning, i vilken länsstyrelsernas och fögderiförvaltningarnas tjänstemän numera tagas i anspråk för det årliga taxeringsarbetet, anser riksdagen en undersökning erforderlig till utrönande, huruvida icke åtgärder kunna vidtagas för att på ett lämpligare sätt ordna taxeringsarbetet i avseende å dispositionen av den personal, som härför måste anlitas, samt huruvida personalen vid länsstyrelserna och fögderiförvaltningarna behöver för framtiden i nuvarande omfattning utnyttjas vid taxeringsarbetet. Otivelaktigt är nämligen, att genom de nuvarande anordningarna kostnaderna bliva högst betydande, och det lär äfven kunna befaras, att arbetet inom länsstyrelserna och underlydande förvaltningar menligt påverkas av nu gällande ordning härutinnan. En omständighet, som i hög grad medverkar till att nuvarande förfaringssätt icke längre kan anses ändamålsenligt, är givetvis, att taxeringsarbetets omfattning under de senaste åren starkt ökats, varjämte en mera ingående prövning numera behöver ägnas taxeringsuppgifterna. Samtliga på ordnandet av taxeringsarbetet inverkan omständigheter synas därför böra i ett sammanhang göras till föremål för närmare utredning, därvid särskilt torde böra beaktas frågan om ledighet för vederbörande befattningshavare vid fullgörande av arbete inom taxerings- och prövningsnämnderna. På grund av vad sålunda anförts, får riksdagen, under erinran om att riksdagen i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t den 15 maj 1928 (nr 190, punkt 4:o) berört vissa likartade spörsmål, anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning rörande ett ändamålsenligt ordnande av taxeringsarbetet, närmast med hänsyn till användningen av den personal, som för detta ändamål årligen behöver tagas i anspråk.

5:o).

Kommittéväsendet.

Under finansdepartementet, § 21, hava revisorerna redogjort för kommittéväsendets utveckling under den senaste tioårsperioden (Del III sid. 94—98) samt därtill anknutit vissa uttalanden.

I fråga om kommittéväsendet har riksdagen funnit anledning framhålla önskvärdheten av, att i berättelsen över vad sig i rikets sty-

relse tilldragit, intages en specificerad uppgift rörande kostnaderna för kommittéväsendet med angivande för varje kommitté av de särskilda belopp, som utbetalts för dagarvoden, reseersättningar, ersättningar för avstådda avlöningsförmåner samt expensutgifter. Dylika uppgifter torde även böra lämnas beträffande sekreterare och biträden åt kommittén. Någon svårighet att lämna ifrågavarande uppgifter torde icke förefinnas, då på angivet sätt specificerade uppgifter årligen avlämnas av vederbörande kommittéer. Riksdagen får alltså anhålla, att Eders Kungl. Maj:t ville i berättelsen över vad sig i rikets styrelse tilldragit meddela specificerade uppgifter rörande kommittéväsendet, på sätt av riksdagen här ovan angivits.

6:o).

Åttonde huvudtitelns anslag till kyrkors underhåll m. m.

Under ecklesiastikdepartementet, § 26, hava revisorerna meddelat, att de företagit en utredning rörande de ersättningar, som utbetalats från åttonde huvudtitelns anslag till kyrkors underhåll: ersättningar (Del I sid. 112—114) och därvid anfört följande:

»Den verkställda utredningen har givit vid handen, att ifrågavarande ersättningsbelopp, som utgå till icke mindre än nära 1,500 kyrkor, äro synnerligen växlande och mången gång ytterst obetydliga. Så t. ex. hava revisorerna uppmärksammat, att ersättningsbeloppen i vissa fall uppgått till endast några ören. Enligt gällande beräkningsgrunder måste i regel en årlig omräkning av de utgående ersättningsbeloppen verkställas. Det torde vara obestriddigt, att härigenom vederbörande utbetalningsmyndighet åsamkas ett avsevärt arbete, som i många fall icke står i rimlig proportion till den utgående ersättningen — ett förhållande, som jämväl vitsordats av flera länsstyrelser.

På grund av vad sålunda anförts synes revisorerna en utredning böra verkställas, huruvida icke ifrågavarande ersättning genom överenskomelse med vederbörande ersättningstagare kunde avlösas med ett kapitaliserat belopp eller utgå med ett bestämt årligt belopp.»

Förklaringar hava avgivits av kammarkollegium (Del III sid. 192—201), statskontoret (Del III sid. 226—229), samtliga länsstyrelser (Del III sid. 201—217) och domkapitel (Del III sid. 218—225).

Efter att hava redogjort för anslagets tillkomst har kammarkollegium anfört följande:

»Av den ovan lämnade redogörelsen torde framgå, att den av revisorerna begärda utredningen är av behovet påkallad. Den nu utgående ersättningen för *vin- och byggnadssäd* torde utgöra en olämplig anordning redan genom den därav betingade årliga, i förhållande till beloppens storlek i regel omständliga omräknings- och utanordningsproceduren.

Kollegiet delar revisorernas uppfattning om önskvärdheten av en förenkling beträffande ifrågavarande, till antalet många men ofta obetyd-

liga ersättningsbelopps utgörande. Men den av kollegium ovan lämnade redogörelsen ger ock vid handen, hurusom förslag i senare tid — såväl i visst sammanhang med de utredningar, som ledde till beslutet om den allmänna grundskatteavskrivningen, som ock därefter i sammanhang med tillkomsten av 1898 års lagstiftning angående avskrivning av kyrkotionden i Skåne med flera landskap — varit å bane i syfte att ersättningen för vin- och byggnadssäd skulle utan vidare indragas. Vad vid denna speciella frågas behandling förekommit synes icke hava inneburit, att tanken på en sådan åtgärd blivit av statsmakterna definitivt avvissad. Vid sådant förhållande torde ej blott de av revisorererna angivna möjligheterna för omläggning av det nuvarande systemet böra bliva föremål för övervägande vid en utredning av angivet slag utan ock alternativet indragning av ersättningarna utan vederlag.

Annorlunda är i viss mån läget beträffande de till domkyrkorna (och Kalmar f. d. domkyrka) utgående ersättningar för *domkyrkotunnor*, varmed torde böra i avseende å behandlingen likställas vissa anslag till domkyrkorna i Karlstad och Härnösand, sannolikt av vin- och byggnadssäds natur. Dessa ersättningar spela en långt större roll för de särskilda kyrkornas ekonomi än vad fallet är för de vanliga församlingskyrkorna beträffande ersättningarna för vin- och byggnadssäden. På grund av domkyrkornas dubbla natur av stifts- och församlingskyrkor samt deras med stifts kyrkokaraktären sammanhängande skyldigheter att bestrida vissa kostnader för biskopsgård och domkapitelslokal kan ej i samma mån som ifråga om övriga kyrkor det subsidiära ansvaret för deras uppehållande sägas åvila respektive församlingar. Dessa omständigheter torde speciellt böra beaktas vid en utredning.

De ersättningar för indragna *grundräntor*, eventuellt ersättningar av annan natur, till kyrkorna, som ingå i det nu ifrågavarande anslaget, synas i allmänhet utgå i fixa penningbelopp eller efter det i 1869 års förordning fixerade medelvärdet (i några fall, såsom till Skara domkyrka för 24.4 kubikfot råg och 48.8 kubikfot korn, efter årligt medelmarkegångspris). Någon omräkning beträffande dessa ersättningar äger följaktligen i regel icke rum och torde någon förändring beträffande sådana ersättningar icke av sådan anledning vara påkallad. Däremot är att märka, att bland dessa ersättningsposter förekomma de till beloppen obetydligaste, stundom blott några ören. Skulle en indragning till statsverket eller omläggning av till de två föregående grupperna hörande ersättningar äga rum, är det givet, att frågan blir aktuell åtminstone för vissa poster inom denna grupp.

Kollegiet, som i följd av den korta tid, som stått till dess förfogande, icke kunnat i ovan angivna hänseende förebringa fullständig utredning och förslag, tillstyrker alltså en utredning, varvid ovan angivna synpunkter torde tagas i beaktande. Kollegiet anser sig tillika böra erinra, att en indragning till statsverket eller minskning på annat sätt av ifrågavarande ersättningsars realvärde såsom i huvudsak berörande prästerskapets privilegier torde erfordra medverkan av kyrkomötet. En dylik utredning, som synes böra avse även visst anslag till »underhåll» (VIII C. 15), skulle dock icke äga något sakligt sammanhang med en utredning rörande grunderna för lagstiftningen om prästerskapets avlöning och förvaltning av den därtill anslagna egendomen. Den av domkapitlet i Växjö under motsatt förutsättning gjorda hemställan torde fördenskull icke kunna tillstyrkas.

Den av domkapitlet i Luleå gjorda framställningen om särskilt statsanslag till domkyrkan i Luleå torde icke böra i förevarande sammanhang bliva föremål för bedömande.»

Statskontoret har i likhet med revisorerna funnit, att en förnyad utredning borde verkställas, huruvida icke nu omförmälda ersättningar skulle kunna antingen av statsverket avlösas med ett kapitaliserat belopp eller ock fastställas att utgå med bestämda årliga belopp. Statskontoret förutsatte härvid att frågan angående de rättsliga grunderna för utbetalandet av ersättningarna ifråga samtidigt bleve vederbörligen klarlagda.

Under ecklesiastikdepartementet, § 24, hava revisorerna vidare behandlat en med ovan nämnda spörsmål sammanhängande fråga angående vissa indelningsersättningar till klockare m. fl. från åttonde huvudtitelns anslag: kleresistaten. Denna fråga bör enligt riksdagens mening behandlas i förevarande sammanhang.

Revisorerna hava funnit, att ifrågavarande indelningsersättningar, vilka för närvarande till övervägande delen beräknas efter medelmarkgångspris, lämpligen kunna utgå med bestämda årliga belopp eller ock av statsverket helt avlösas.

Förklaringar hava avgivits av kammarkollegium (Del III sid. 163—166), statskontoret (Del III sid. 182—184) samt samtliga länsstyrelser och Stockholms stads konsistorium (Del III sid. 166—182).

Kammarkollegium och statskontoret hava tillstyrkt, att en utredning i frågan kommer till stånd, vilken utredning enligt ämbetsverkens mening möjligen borde avse även andra ersättningar under anslaget.

Av revisorernas under §§ 24 och 26 gjorda uttalanden framgår, att uträkningen av ifrågavarande indelningsersättningar förorsakar vederbörande myndigheter ett avsevärt arbete, som ej står i rimlig proportion till de utgående ersättningsbeloppen. Med hänsyn härtill synes det önskligt, att en indragning eller avlösning av ersättningarna kommer till stånd eller i varje fall att större enkelhet och reda i räkenskaperna och därmed minskade utgifter för statsverket kan genomföras. I likhet med de hörda myndigheterna har riksdagen alltså ansett, att en utredning i sådant syfte bör verkställas.

Riksdagen får sålunda anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, dels huruvida icke en indragning eller avlösning av ovan berörda indelningsersättningar kan äga rum, dels ock huruvida icke i varje fall ett mera förenklat och tidsenligt förfarande vid uträkningen av dessa ersättningar kan genomföras.

7:o).

Dyrtidstillägg av statsmedel till vissa pensionärer i prästerskapets änke- och pupillkassa m. fl.

Under elfte huvudtiteln, pensionsväsendet, § 40, hava revisorerna framställt erinringar i fråga om beviljande av dyrtidstillägg av statsmedel till 55-åriga döttrar efter delägare i prästerskapets änke- och pupillkassa (Del I sid 144—146).

Revisorerna hava, bland annat, framhållit, att av nämnda 55-åriga döttrar icke mindre än 116 åtnjöte dyrtidstillägg av statsmedel i egenskap av befattningshavare (49 stycken) eller f. d. befattningshavare (67 stycken) i statens eller annan sådan tjänst, varå dyrtidstillägg av statsmedel utgår.

Till dessa befattningshavare eller f. d. befattningshavare hade dyrtidstillägg av statsmedel utbetalts å pension från prästerskapets änke- och pupillkassa för tiden 1 maj 1929—30 april 1930 med sammanlagt 12,717 kronor.

Revisorerna hava gjort följande allmänna uttalande:

»En änke- och pupillkassas uppgift är principiellt att sörja endast för änkor och minderåriga barn. Till icke minderåriga barn utgår därför i regel icke någon pension, i annat fall än att vederbörande på grund av sjukdom eller lyte är oförmögen att försörja sig. Någon motsvarighet till den för prästerskapets änke- och pupillkassa gällande bestämmelsen om pensionsrätt för ogifta döttrar efter 55 år finnes icke beträffande någon annan av statsmedel understödd änke- och pupillkassa med undantag av vissa pensionsinrättningar vid universiteten och flottan, i fråga om vilka revisorerna hänvisa till sitt uttalande under §§ 41 och 42 i denna berättelse. Revisorerna kunna för sin del icke finna några skäl föreligga, varför staten skulle utbetala dyrtidstillägg i större utsträckning till efterlevande efter delägare i prästerskapets änke- och pupillkassa än till efterlevande efter statens befattningshavare eller andra delägare i statsunderstödda änke- och pupillkassor. I särskilt hög grad förefaller detta obefogat i fråga om 55-åriga döttrar, vilka tillika åtnjuta dyrtidstillägg av statsmedel i egenskap av befattningshavare eller f. d. befattningshavare. Därest förmånen av dyrtidstillägg å den från prästerskapets änke- och pupillkassa utgående pensionen skäligen anses böra tillkomma verkligt behövande ogifta döttrar efter 55 år, synes det icke vara någon obillig fordran, att kostnaderna härför bestridas av kassan själv.

På grund av vad sålunda anförts synes en sådan ändring i gällande bestämmelser rörande dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl. böra vidtagas, att dyrtidstillägg av statsmedel ej må utgå till 55-åriga döttrar efter delägare i prästerskapets änke- och pupillkassa.»

Förklaringar hava avgivits av statskontoret (Del III sid. 292 och 293) och direktionen för prästerskapets änke- och pupillkassa (Del III sid. 294 och 295).

Under §§ 41 och 42 hava revisorerna framställt likartade erinringar beträffande pensionärer vid universitetens pensionsinrättningar samt flottans pensionskassa (Del I sid. 146—148).

Då riksdagen i likhet med revisorerna är av den uppfattningen, att dyrtidstillägg av statsmedel knappast bör utgå till ifrågavarande pensionärer vid prästerskapets änke- och pupillkassa, universitetens pensionsinrättningar samt flottans pensionskassa eller i varje fall endast i den händelse pensionärerna äro obemedlade och av sjukdom eller lyte urständ-satta att sig själva försörja, har riksdagen ansett sig böra anhålla, att Eders Kungl. Maj:t ville taga under övervägande frågan om utbetalandet av dyrtidstillägg av statsmedel åt ovan angivna pensionärer samt för 1932 års riksdag framlägga förslag i ärendet.

8:o).

Uppbördsarvode å till arméns pensionskassa redovisade tjänstepensionsavgifter.

Under elfte huvudtiteln, pensionsväsendet, § 45, hava revisorerna i fråga om visst uppbördsarvode vid arméns pensionskassa anfört följande:

»Enligt gällande tjänstgöringsreglemente för armén skall regementsintendent i sitt förhållande till direktionen över arméns pensionskassa ställa sig till efterrättelse de reglementen, som äro fastställda för styrelsen och förvaltningen av arméns pensionskassa samt änke- och pupillkassa.

I § 81 i reglementet för arméns pensionskassa (S. F. nr 9/1904) stadgas att redogörare är skyldig att vid utbetalning av lön för tredje månaden i varje kalenderkvartal eller, om delägare avgår under löpande kvartal, vid den med honom skeende slutlikvid innehålla alla av regementen och kårerna för kvartalet pensionsinrättningen tillkommande inkomster samt till direktionen insända eller till kassakontoret avlämnade genom avdrag å lönerna eller annorledes uppburna avgifter så fort ske kan och så tidigt, att medlen inom utgången av kvartalet kunna i direktionens kassa inflyta.

Jämlikt § 84 i samma reglemente äger redogörare uppbära i uppbördsarvode två procent av de i § 57 mom. 1 och 2 i nämnda reglemente omnämnda årliga avgifter för pension och fyllnadspension. Enligt vad som framgår av räkenskaperna för arméns pensionskassa har under budgetåret 1929/1930 utbetalts 6,175 kronor 6 öre såsom uppbördsarvode till redogörare vid regementen och kårer.

För uppbörd och redovisning av pensionsavgift, som utgår enligt lagen angående civila tjänsteinnehavares rätt till pension, svarar i egenskap av redogörare den, som ombesörjer utbetalning av tjänsteinnehavaren tillkommande löne-medel. Någon ersättning för nämnda bestyr med pensionsavgifter enligt civila pensionslagen utgår däremot icke.

Under framhållande att något motsvarande uppbördsarvode icke tillkommer redogörarna vid flottan och den civila statsförvaltningen vilja revisorerna ifrågasätta, huruvida det kan anses befogat, att för redogö-

rare vid armén längre bibehålla denna förmån, vilken efter tillkomsten av de nya avlöningsreglementena får anses hava en föråldrad karaktär.»

Riksdagen, som ansluter sig till den uppfattning, varåt revisorerna givit uttryck, anser sig böra anhålla, att Eders Kungl. Maj:t ville vidtaga erforderliga åtgärder i syfte att nuvarande uppbördsarvode å till arméns pensionskassa redovisade tjänstepensionsavgifter må upphöra att utgå.

Stockholm den 2 juni 1931.

Med undersåtlig vördnad.
